

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

[Μορφωμένοι οι περισσότεροι, αλλά άνεργοι]

Το κείμενο προέρχεται από το άρθρο του Απόστολου Λακασά «Νέοι απελπισμένοι και αποκλεισμένοι» στην εφημερίδα Καθημερινή 11 – 06 – 2017. Το κείμενο είναι απόσπασμα του ευρύτερου άρθρου με τον συγκεκριμένο υπότιτλο.

Την τελευταία δεκαπενταετία αυξήθηκαν τα εκπαιδευτικά εφόδια των νέων. Το 2000 το 43% είχε πτυχίο (από τεχνική σχολή έως και διδακτορικό), ενώ το 2014 το ποσοστό ήταν 51%. Μάλιστα, η πλειονότητα των νέων θεωρούν ότι οι επαγγελματικές δεξιότητές τους για την εργασία που επιθυμούν είναι απλώς «αρκετά κατάλληλες», με τους νεότερους να είναι περισσότερο σίγουροι. Το 49,4% των ατόμων 25-29 ετών δήλωσε ότι οι δεξιότητές τους είναι πολύ ή απολύτως κατάλληλες, έναντι 38,8% των νέων 30-34 που έχουν την ίδια πεποίθηση.

Ωστόσο, εν μέσω κρίσης τα δομικά προβλήματα στην ελληνική οικονομία επιδεινώθηκαν, ενώ σαρώθηκαν οι σταθερές. Έτσι οι νέοι αντιμετωπίζουν μεγάλες δυσκολίες στην ανάπτυξη νέας οικονομικής δραστηριότητας, επιχείρησης ή ελεύθερου επαγγέλματος. Σε αυτό συμβάλλουν η γραφειοκρατία, αλλά και η μεγάλη δυσπιστία και η απογοήτευση προς το πολιτικό πελατειακό σύστημα.

Συγκεκριμένα, οι νέοι που ανήκουν σε χαμηλές εισοδηματικές ομάδες, παρά τις μεγάλες προσπάθειές τους να βελτιώσουν το εκπαιδευτικό τους επίπεδο, βλέπουν να εκμηδενίζονται οι δυνατότητές τους να πετύχουν οτιδήποτε ως εργαζόμενοι ή ως επαγγελματίες. Στα εσπερινά σχολεία και επαγγελματικά λύκεια, όπου φοιτούν παιδιά οικογενειών χαμηλού οικονομικού επιπέδου, αλλά και σε νέους που σπουδάζουν, κυριαρχούσε η αίσθηση του αποκλεισμού από την οικονομία και την πρωτεύουσα αγορά εργασίας.

Από την άλλη, στην έρευνα περιγράφεται μία νέα μορφή σκληρής κοινωνικής ανισότητας που συνδέεται με τη δομή της κατακερματισμένης αγοράς εργασίας. Έτσι, σε ένα μέρος της αγοράς εργασίας κυριαρχεί η ανασφάλεια ή η άτυπη και χαμηλόμισθη ή και απλήρωτη εργασία και εκεί απωθούνται ολοένα και περισσότερο οι νέοι, ακόμα και αυτοί που προέρχονται από τη μεσαία τάξη.

Λόγω της κρίσης, αυξήθηκε δραματικά η μερική απασχόληση στους νέους. Ενδεικτικά, στις ηλικίες 25-34 το ποσοστό ήταν 9,7% το 2000, 13,5% το 2010 και 24,4% το 2014. Έτσι, η αύξηση της προσωρινής και μερικής απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της ακούσιας μερικής απασχόλησης

συχνά μαζί με τη στασιμότητα των μισθών, έχει αυξήσει τον αριθμό των ατόμων με χαμηλές ετήσιες απολαβές, ιδίως μεταξύ των γυναικών και των νέων. Η φτώχεια των εργαζομένων σχετίζεται, επίσης, με τα χαμηλά ποσοστά εργασίας ανά οικογένεια, δηλαδή οι ενήλικες της οικογένειας δεν εργάζονται αρκετά, για να έχουν τα προς το ζην για ολόκληρο το νοικοκυριό. Άγαμοι γονείς, οικογένειες με έναν γονέα που δεν εργάζονται σε πλήρες ωράριο, καθώς και οικογένειες με έναν μισθωτό αντιμετωπίζουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο της φτώχειας. Έτσι, με βάση τα στοιχεία της έρευνας βλέπουμε ότι οι άνεργοι νέοι καταγράφουν υψηλό κίνδυνο φτώχειας (33%), ενώ ιδιαίτερα υψηλό είναι και το αντίστοιχο ποσοστό (27%) για τους μη οικονομικά ενεργούς νέους. Σημαντικότεροι παράγοντες κινδύνου φτώχειας, φαινόμενο που μελετήθηκε από τον διευθυντή Ερευνών του ΕΚΚΕ Διονύση Μπαλούρδο, είναι η μικρή ηλικία, το φύλο και άλλοι δημογραφικοί παράγοντες (π.χ. νέοι διαζευγμένοι), η χαμηλή εκπαίδευση και το μέγεθος του νοικοκυριού.

Στον αντίποδα, στον δημόσιο τομέα και στις μεγάλες επιχειρήσεις οι εργαζόμενοι διατηρούν επαγγελματικά προνόμια, συνδικαλιστικά δικαιώματα και σχετικά μόνιμες θέσεις εργασίας που τους ακολουθούν συχνά και στην πρόωρη (αδικαιολόγητη) σύνταξη.

A3. Σε μια ημερίδα που διοργανώνει το σχολείο σου για τον Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμό, παίρνεις τον λόγο ως εκπρόσωπος της τάξης σου, για να αναφέρεις τα αίτια της ανεργίας των νέων ανθρώπων σήμερα στη χώρα μας. Η ομιλία σου θα είναι περίπου 200 με 250 λέξεις. Μπορείς να αξιοποιήσεις στοιχεία από το κείμενο αναφοράς.

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

ΚΙΚΗ ΔΗΜΟΥΛΑ (1931 – 2020)

«Τ.Τ.Τ.»

Τα κείμενα αυτά είναι επιλογή από τα «Κυκλογραφήματα» που γράφτηκαν την περίοδο 1959- 1967 και δημοσιεύτηκαν στο περιοδικό «Κύκλος» της Τράπεζας της Ελλάδος, στην οποία εργαζόταν η Κική Δημουλά. «Εκτός σχεδίου», (Ε' Έκδοση, Ίκαρος, 2020).

Είναι Πέμπτη. [...].

Είσαι μόνος σου, κι αυτό προσθέτει, αφαιρεί, περιπλέκει.

Ένα γραμματοκιβώτιο στο δρόμο σου είναι μια πρώτη βοήθεια.

Έχω να ρίξω ένα γράμμα. Την ίδια στιγμή που πλησιάζω το φάκελο στη μικρή χαραμάδα, ένας άλλος φάκελος έχει υψωθεί, έχει σταθεί δίπλα στον δικό μου, μα τον βλέπω να υποχωρεί, να χαμηλώνει, κι ο αποστολέας μου παραχωρεί τη σειρά του.

– Παρακαλώ. Ορίστε. Δεν είναι τίποτα βιαστικό! Και που το ρίχνω ..., ψελλίζει.

Κρατώ το γράμμα μου στο μεταίχμιο επαφής, και με το χέρι ψηλά, σα να παραδίδομαι στα απρόοπτα του κόσμου και της βροχής, κοιτάζω τον ομιλητή. Είναι αγαπητός: ηλικιωμένος και θλιμμένος.

Ρίχνει μια ματιά γύρω γύρω στον καιρό και συνεχίζει:

-Δυο λόγια στέλνω στην κόρη μου ... Μοναχοκόρη. Σώνει και καλά να γίνει αισθητικός. Γιατί δε μαθαίνεις τη βελόνα, Κατίνα μου, να 'χεις την πελατεία της μάνας σου έτοιμη; Τι λέτε, μπαμπά, τώρα. Θέλω κάτι ανώτερο. Τι να κάμω, μοναχοκόρη, βλέπετε, πουλάω ένα αμπελάκι στο χωριό μου, τέτοιο σταφύλι δεν το βλέπετε ποτέ στην αγορά. Και με τα λεφτά που πήρα τη στέλνω έξω. Κατίνα, της είπα, κοίτα να τελειώσεις γρήγορα, γιατί αυτό, όταν σε γεννήσαμε και σε μεγαλώναμε, δεν το λογαριάζαμε να συμβεί. Μάλιστα, μπαμπά, μου είπε, κι έφυγε. Τέλειωσαν οι σπουδές, και τι νομίζετε πως μου γράφει; Μπαμπά, αποφάσισα να κάμω εδώ καριέρα. Εκεί υπάρχει συναγωνισμός, ενώ εδώ χαίρει άκρας εκτιμήσεως το επάγγελμα. Είμαι καλλιτέχνης, κι είναι κρίμα να θαφτώ εκεί. Κατάλαβα ότι δεν θα γύριζε. Και τι δεν έκαμα για να τη συγκινήσω. Τι γράμματα, τι ποιηματάκια από τον ημεροδείχτη... Τίποτα. Μέχρι που μια μέρα πήρα τη γυναίκα μου και πήγαμε στο φωτογραφείο. Πρώτη μου φορά το έκανα αυτό. Αν τη βλέπατε αυτή τη φωτογραφία, θα σπάραζε η δική σας η καρδιά. Εκείνης όμως τίποτα. Παρά μου απάντησε, μπαμπά, μην μπαίνετε εμπόδιο στα όνειρά μου. Τις προάλλες βρήκαμε σε ένα συρτάρι κάποιο παιδικό μπερεδάκι που της το 'χε πλέξει η μάνα της. Ας το στείλουμε, είπα στη γυναίκα μου. Μπορεί να μετανοήσει ... Και χτες λαβαίνω ένα σημείωμα, πολύ θυμωμένο, μπαμπά, ξεμωραθήκατε; Με κάνετε να τρέχω στα τελωνεία, και να πληρώνω και φόρο ... Κι εγώ της γράφω τώρα, πως καλά, δε θα ξαναγίνει αυτό, και τουλάχιστον, αν μπορεί, ας μας στείλει μια φωτογραφία της ...

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα. Να καταγράψεις την απάντησή σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Ποια στάση έχει ο πατέρας απέναντι στην απόφαση της κόρης του και γιατί; Να αναπτύξεις την ερμηνεία σου χρησιμοποιώντας στοιχεία από το κείμενο. Ποια είναι η προσωπική σου γνώμη σου γι' αυτήν την στάση;

ή

2. Είσαι η κόρη/ ο γιος αυτού του πατέρα και στεναχωριέσαι για τους γονείς σου που άφησες μόνους στην Ελλάδα, για να ακολουθήσεις τις εργασιακές σου φιλοδοξίες στο εξωτερικό. Γράψε στους γονείς σου μια επιστολή με την οποία θα τους καθησυχάζεις και θα τεκμηριώνεις την επιλογή σου.

Μονάδες 25